

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „ —
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.
KÉZIRATOK
nem adának vissza.
Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. OCTOBER 18.

42. SZÁM.

A „Debreczeni irodalmi és művészeti kör”
alapszabály-tervezete.

(Vége.)

IV. Rész. A tisztviselők.

16. §.

A kör tisztviselői.

A kör tisztviselői:

- 1) elnök,
- 2) 2 alelnök,
- 3) titkár,
- 4) másod titkár,
- 5) pénztárnok,
- 6) ügyész,
- 7) gazda.

17. §.

A tisztviselők választatásáról.

A tisztviselők választása titkos szavazással
s szavazattöbbséggel történik.

Minden tisztviselő 1 évre választatik.

A választás az évi rendes közgyűlés alkal-
mával megy végke; kivéve a kör első megalaku-
lását, mely rendkívülinek tekintetik.

Ha valamely tisztiállás az év folyama alatt
jön üresedésbe: azt a választmány saját hatáskö-
rében helyettesítés útján tölti be.

A tisztviselők díj nélkül viselik hivatalukat,
kivéven a titkárt, ki a választmány javaslatára a
közgyűlés által évenként megállapítandó tisztelet-
díjban részesül.

18. §.

Az elnök tiszte és hatásköre.

Az elnök a kör élén áll; a körnek képvise-
lője harmadik személyek irányában; ügyeinek
legfőbb vezetője; alapszabályainak őre mind a

szellemre, mind a végrehajtásra vonatkozólag. —
Elnököl a gyűléseken, melyeket ő hiv össze a tit-
kár által alájegyzett meghívókkal. Szavazatok
egyenlősége esetében döntő szavazattal bír. A
választmány határozatait végrehajtja. — Választ-
mányi határozat nélkül utólagos bejelentés felté-
tele alatt 20 frtig terjedő pénztalványozási jog-
gal bír.

19. §.

A 2 alelnök.

Az alelnökök az elnököt, gátoltatása esetén,
helyettesítik.

20. §.

A titkár.

A titkár az elnökséggel egyetértőleg a kör
szellemi ügyeinek vezetője. Ő viszi a gyűlések
jegyzőkönyvét, működik azokon, mint előadó. A
szorosan vett elnöki levelezéseken kívül ő viszi a
kör levelezését, írja tudósításait, történetét és a
kör munkásságára vonatkozó évi jelentéseket;
alájegyzi az elnöki meghívókat a gyűlésekre;
szerkeszti a kör évkönyvét; őrzí a kör levéltárát
és a kör pecsétjét. — De mindezen teendőit meg-
osztja a másod-titkárral.

21. §.

A másod-titkár.

A másod-titkár a titkárt gátoltatása esetében
helyettesíti és annak fölkerésére teendőit meg-
osztja vele. Ő a könyvtárnak s mügyűjtemények-
nek ideiglenes kezelője, míg csak a választmány
a könyvtári s mügyűjteményi ügyek kezelésére
külön könyvtárnok vagy gyűjteményőr alkalma-
zását nem látja szükségesnek.

22. §.

A pénztárnok.

Tiszte a kör pénztét és hasonló természetű vagyonát kezelni, a tagdíjakat beszedni, illetőleg beszedetni; az utalványozott kiadásokat nyugtatvány mellett kifizetni, a kör összes bevételeiről és kiadásairól szabályszerű könyvet vezetni s évenként jelentést tenni, valamint a következő évre előirányzatot adni, különben az elnök vagy választmány felkérésére a pénztár állapotát bármikor feltüntetni.

23. §.

A z ü g y é s z.

A kör ügyésze a tagok közül választandó. Tiszte a kört jogügyi tekintetben képviselni; a jogügyi kérdésekben véleményt adni és előadóképpen működni. Az esetről-esetre kiküldendő jogügyi bizottságnak ő az elnöke.

24. §.

A g a z d a.

A gazda a kör anyagi ügyeinek gondnoka. A kör helyiségeinek szükségleteire s a kör által rendezett társas összejövetelek, ünnepélyek stb. anyagi oldalára felügyel. Az elnökséggel egyetértőleg ő szerzi be az anyagi szükségleteket, fogadja fel a cselédeket stb.

Harmadik fejezet.*A kör tevékenysége.*

25. §.

A kör tevékenysége, felolvasások, előadások, ünnepélyek és társasösszejövetelek tartásában, a nemzeti irodalom és művészet pártolásában, illetőleg lapok, folyóiratok járatásában, könyvtár és műgyűjtemények szerzésében, irodalmi művek kiadásában, s kiadásának eszközésében nyilatkozik.

I. Rész. Felolvasások, előadások, ünnepélyek, és társasösszejövetelek.

26. §.

A kör a választmány határozatához képest többször rendez felolvasási, szavalási, zene és dal — szóval irodalmi és művészeti előadásokat.

Helyben és vidéken társas összejöveteleket tart, melyek a kör kitűzött céljához képest úgy intézendők, hogy első sorban szellemi élvezetet nyújtsanak.

II. Rész. Könyvtár és műgyűjtemények.

27. §.

A kör kitűzött céljának megfelelőleg könyvtárt és műgyűjteményeket szerez, kiváló tekintettel a nemzeti irodalomra és művészetre. A könyvtár és műgyűjtemény a másod-titkár vezetése és örökösége alatt áll mindaddig, míg a kör e tekintetben másképp nem intézkedik.

III. Rész. A kör egyéb tevékenysége.

28. §.

A kör egyéb tevékenysége irodalmi és művészeti pályakérdések kitűzésében, irodalmi művek kiadásában vagy kiadásának eszközésében stb. nyilatkozik.

Jogában áll azonban a választmánynak belátása szerint minden más célhoz vezető módon és eszközzel igyekezni a kör céljának megvalósításán és e tekintetben a kör anyagi erejéhez mért áldozatokat is hozni.

Negyedik fejezet.*A kör vagyonáról.*

29. §.

A kör vagyonát teszik:

- 1) a tagdíjakból befolyó összeg;
- 2) az adományok és hagyományokból befolyó pénz és egyéb a kör által elfogadható felajánlott tárgyak;
- 3) a kör könyvtára és műgyűjteménye;
- 4) szabályszerűen leltározandó mindenemű felszerelése, ingó és ingatlan vagyona;
- 5) az általa rendezendő nyilvános előadások, felolvasások, ünnepélyek és társas összejövetelek belépti díjaiból befolyó összeg;
- 6) s irodalmi vállalataiból befolyó esetleges nyereség;
- 7) minden más, itt meg nem határozott bevétel.

30. §.

A kör vagyonának kezelése és hova fordítása.

A kör alaptökéjét képezik:

- 1) az alapítók által fizetett összeg 50 %-ka,
- 2) az e célra tett hagyományok és adományozások,
- 3) a közgyűlés által az alaptökéhez csatoltatni határozott összegek.

A kör bevételeinek egyéb alkatrészei a folyó kiadásokra fordíthatók.

A kör tőke-készletei takarékpénztárilag kezelendők.

Ötödik fejezet.

A kör feloszlása.

31. §.

A kör megszűnik kellő részvét hiánya következtében.

Ezen eset beálltakor a választmány közgyűlést hirdet, mely ha a körnek új lendületet nem adhat, kijelenti a kör végleges feloszlását.

A feloszlás érvényes kimondására a tagok $\frac{2}{3}$ -ának jelenléte s a szavazatok általános többsége kívántatik.

Azon esetben, ha a tagok nem jelennének meg kellő számmal, a legalább 14 nap után tartandó közgyűlésen a megjelent tagok szavazattöbbséggel döntenek; ez azonban a meghívón világosan megjelölendő.

Feloszlás esetében a feloszlást kimondó közgyűlés a kör vagyonáról is intézkedik, mely azonban csakis nemzeti irodalmi, tudományos és művészeti, még pedig kizárólag helyi intézetekre és czélokra fordítható.

Hatodik fejezet.

Az alapszabályokról.

32. §.

Jelen alapszabály jóváhagyása végett a n. mélt. m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendő, s módosítása az évi közgyűlések hatáskörébe tartozik.

33. §.

Azon esetben, ha a kör az ezen alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást, illetve hatáskörét meg nem tartaná, a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy a kör tagjainak vagyoni érdeke veszélyeztetnék, az 1875. évi május 2-án kelt 1508. eln. sz. belügyminiszteri rendelet mellékletének 9 pontja értelmében felfüggesztetik, s e felfüggesztés után elrendelendő szabályszerű vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattathatik vagy pedig az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlítás terhe alatt köteleztethetik.

Kelt Debreczenben, a „debreczeni irodalmi és művészeti-kör“ szervező bizottságának f. évi október 3-án tartott üléséből.

Ifj. Benedek Sándor,
jegyző.

Kőrössi Sándor,
elnök.

Egy levélre.

L. C-nak. Jul. 13.



elvé hideg böleselgéssel
Sophismákkal leveled; —
Vigasztalni így akarod
Szétdult — fájó lelkemet?

Gondolkozzam, — irod — s higgadt
Stylben folynak a sorok — — —
Nem is tudtam, hogy szerelmes
Gondolkozni is szokott.

Hagyd el kérlek ezt a hangot,
Böleselgni úgy unok;
Nem értem e mesterséget,
Én csak szeretni tudok!

Vay Sarolta.

A p i n c z e l a k á s.

— Elbeszélés. —

Vértesi Arnoldtól.

(Vége.)

Az öreg kosárkötőné tovább csoszog. Egyszerre fölsikolt:

— Jézus, Mária! mi az?

Hombár András is azt kérdi, hogy mi az, amint kinyitja az ajtót s kinéz a sötét lépcsőre.

— Valaki fekszik itt, — hangzik a kosárkötőné remegő felelete.

Hombár András addig kotorász, míg megtalálja egy faggyugyertya maradékát, meggyújtja s kivilágít vele a lépcsőre.

— Itt van la!... Szent Isten! — óbégat a kosárkötőné.

Csakugyan ott van valaki, egy nő, poros, sáros elrongyolt ruhában, a szögletbe kuporodva, félig ülve, félig fekve.

— Hej! — kiált Hombár András.

A nő nem mozdul. Feje a falhoz van támasztva s egy csomó zilált haj kilóg a szennyes fekete kendő alól és eltakarja arcát. Ölében rongyokba göngyöltett valamit tart.

— Szent isten! hisz ez pólyás gyermek! — kiált föl a kosárkötőné, — s rázni kezdi az aléltat.

— Ébredjen hát föl, jó asszony!

Hombár András megrázkodik. Az elveszett leány jut eszébe; de hiszen ez nem lehet ez az elhagyott, rongyos boldogtalan. Az most hintóban jár, selyemben, bársonyban, — mormogja Hombár András.

Egy pillanatig habozva, ijedten nézi az alélt rongyos nőt, aztán hirtelen odavilágít arczába a faggyugyertyával s ordítva tántorog hátra.

A kosárkötőné azalatt a pólyás babát akarja ki-

venni a szegény nő karjai közül, de az alétan is oly erősen szorítja magához gyermekét, hogy a kosárkötőné nem bírja kivenni.

Most, a mint Hombár András ordítva hátra tántorog s kiejti kezéből a faggyu gyertyát, sötétben maradnak ott lent a lépcsőn mindnyájan. A nyomorék fiu, ki megijedt oda bent a szobában, anyja nevét kiabálja.

— Mindjárt szívem, mindjárt, — csitítja anyja és betipeg hozzá.

Egy percz mulva égő gyertyával jön ki. Az ájult asszony még ekkor is mozdulatlan fekszik ott összekuporodva, az izmos férfi halálsápadtan, reszketve támaszkodik a falhoz.

A kosárkötőné megint a Jézus Mária nevét emlegeti s egyik ijedtségből a másikba esik.

— Mi baja, szomszéd?

Hombár András csak fejével int az ájult nő felé s hőrögvé szól:

— Meghalt?

— Nem, nem, — felel a kosárkötőné; — hiszen még meleg a teste és lélegzik. Várjon csak, egy kis eczetet hozok, tartsa addig a gyertyát, szomszéd.

Az öreg asszony megint betipeg. Hombár András némán átveszi kezéből a gyertyát s bekiséri őt. A széles mellkas alatt zihál valami, forr valami, de a benső zivatarnak csak tompa zúgását hallhatni a szakgatott lélegzésein át.

Egy darabig úgy érzi Hombár András, mintha az a benső hang azt zúgná fülébe: „hagyd ott a nyomorultat, hagyd ott elveszni küszöböd előtt, még holtteste is megfertőzteti a szobát, ne bocsásd be sem élve, sem halva!”

Hanem a mint úgy ott áll a durva férfi és látja maga előtt alétan, hervadtan, elsoványodva, elrongyolva a boldogtalant, ki az apának gyönyörűsége, büszkesége volt hajdan és látja a rongyokba pólyált szegény kis porontyot, aki oly tehetetlen, oly ártatlan s olyan csöndesen szípegeve huzódik anyja ölébe, mintha neki is félnie kellene a rettenetes ember haragjától, akkor megenyhül az a zord, elkeseredett szív.

— Leányom! — tör ki Hombár András ajkán.

És ime most megint léptek hallatszanak az udvaron, a templomból jönnek haza az emberek. — Az apa hirtelen lehajol, ölébe veszi ájult leányát s beviszi lakására.

Mikor az alélt nő kinyitja szemeit, egy pinczeszobában látja magát. Megismeri az ócska zöld ernyős lámpát az asztalon, a Szűz Mária képét a falon kopott, keskeny aranyos keretében. Látja a hét tört a szent anya szívébe útve s arra gondol, hány tört döfött ő anyja szívébe!

De csak olyan kábultan forog még ez a gondolat agyában, olyan homályosan lebeg körülte minden, mint felálomban. Hirtelen kinyújtja karjait, gyermekét keresi.

A gyermek ott van nagyanyja ölében, ki halkán ringatja és dudol neki.

— Anyám! édes anyám! — sikolt föl a hazatért leány s a következő perczen oda borul térdre anyja elé.

Az lehajol hozzá és könyeik összevegyülnek. — Semmit sem kérdez, semmit, csak átöleli boldogtalan leányát.

Az apa mogorván elfordulva ül s mikor leánya térdre akar borulni ő előtte is, szótlán eltolja őt magától.

Szótlán ül ott egész este, sokáig, nagyon sokáig és komor gondolatok zaklatják agyát. Hálántékain az erek kidagadnak, szemei vérben usznak s keze még sokszor ökölbe szorul ez este. Neje nem meri háborgatni, nem meri megszólítani.

Jobb is így; csak hadd tombolja ki magát a vihar abban a kemény férfi szívben. A két nő, az anya és leánya, néha-néha remegve oda néznek; Hombár András mozdulatlan ül folyvást egy helyütt, csak széles vállait látják néha-néha megrándulni.

Végre eloltják a lámpát, lefekszenek. A fáradtság, a bágyadság elnyomja a leányt; de az anya nem bírja behunyni szemét s hallja a néma éjben férje nehéz, hörgő lélegzését és tudja, hogy az sem alszik ez éjjel.

Még mindig kimondhatlan félelem szorongatja a szegény asszony szívét. Nyugodtabb volna, ha férje dühöngne; de ez a komor néma hallgatás oly aggasztó.

Hajnaltól még alig kezd viradni, fölkel a zsák-hordó, fölöltözik s menni készül. Csak rendes mindennapi ruhája van rajta, az ünneplő ott hever a szék karján, a hogy az asszony még az este kikészítette.

Szótlán megy az ajtó felé Hombár András. Fakó arcza oly zord, szemei úgy villognak, hogy az asszony alig meri megszólítani; de mégis megszólítja:

— Hová?

— Dolgomra, — felel a férfi mogorván.

Dolgára? Ezen a szent ünnepnapon? Az asszony reszketve nézi távozó férjét.

— Ne felejtse el, mivel tartozunk az istennek, András, — inti őt félénken.

Hombár András visszafordul. Szemei, úgy látszik, mintha szikrákat szórnának; de nem szól s némán becsapja maga után az ajtót.

Oh! igen, nem felejté el, hogy mivel tartozik az istennek! Mivel tartozik az egyik gyermekért, aki ott künn fekszik a temetőben s a másikért, aki most már itthon van?

A nagy város még szürkés ködben uszik, az utcák oly csöndesek, a merre Hombár András átmege, a szemet el van söpörve a házak elől, ma mindennek ünnepélyes színe van, csak a szegény pékinas szunyókál ott a sarok kövön, a hol másszor szokott megpihenni hajnali utjában, nagy kosarát maga elé letéve a földre.

A mint Hombár András elmege mellette, a fiu fölrezen s kosarához nyul.

— Nehéz? — kérdi a zsákhordó.

— Oh nagyon nehéz és az éjjel egy óra után fekdüdtünk le, — felel a fiu mintegy mentegetőzve.

— Add ide, majd viszem helyetted egy darabig, — szól Hombár András.

A gyermek ijedten néz a mogorva nagy emberre, de már az fölkapta akkor vállára a kosarat. Neki csak könnyü pehely.

Ugy megy a fiuval sok, sok utcán át, néhol meg-meg zörgetik kávéházak, kávémerések bezárt ajtait, egy-egy álmos boglyas fej kikukkan s átveszi a sütemények bizonyos mennyiségét. A kosár tartalma mind-egyre fogy; most már oly könnyü az, hogy a fiu is játszva elviheti. Hombár András átadja neki s elválnak.

De a mint most így tovább siet, csodálatosan megkönnyebbültnek érzi magát a komor férfi s olyan enyhítőn susog homloka körül a reggeli szellő, mintha azt susogná fülébe: „Mindnyájan hordjuk terhünket itt e földön, mindnyájan, nemcsak te magad!”

A tornyokban harangoznak s a harangoknak is oly enyhítő, vigasztaló, ünnepélyes hangjok van ma s Hombár Andrásnak úgy rémlik, mintha folyvást azt konganák: „Krisztus föltámadott! Örüljete, szeressetek, bocsássatok meg.”

— Nem! nem bocsátok meg! — mormogja Hombár András.

Hanem a harangok az egész uton, a merre megy, utána kongják: „Szeressetek, bocsássatok meg!”

És Hombár András úgy érzi, mintha bensejében két különböző lélek küszködnék, az egyik, mely vissza akarja terelni őt, a másik, mely előre hajtja. — Csak tovább, tovább! A bosszu még nincs végrehajtva.

— Ma leszámolunk, — mormogja Hombár András zordonan.

Valami sejtelem azt sugja neki, hogy ellensége megérkezett már. — Régóta nem tudakozódott már utána; hanem ma fölkeresi, ma meg fogja találni. — Érzi, bizonyosan tudja, hogy megtalálja.

Keze begombolt kabátja alá nyul s megtapogat ott valamit.

— Csak imádkozzatok! — Ma leszámolunk mindenért.

Csak gyermekétől akar még előbb elbúcsuzni Hombár András, a kis fiutól, aki ott pihen a félig elporlott kis fakereszt alatt.

Nincs a siron semmi más jel, azt a néhány szál virágot, mely rajta állt, elhervasztotta a tél, elmosta az eső; de az apa azért ezer közül megismeri gyermeke sírját.

Ott leborul és sokáig, nagyon sokáig marad ott, néma, tompa fájdalomba süllyedve. De ma e fájdalom is enyhébbnek látszik, mint másszor.

— Talán azért, mert nemsokára látjuk egymást, — szól, mintha lent nyugvó gyermekével beszélne.

Leül oda a sír mellé és félig szórakozottan, félig

mintha búcsut akarna venni az egész világtól köröskörül, szettekit.

Pompás, magas gránit piramis áll ott egészen közel. Különös véletlen, hogyan került e díszes emlék ide a szegények apró fakeresztjei közé. Az emlék egészen új, a sűrke gránit csillog a verőfényen, az aranyos betük ragyognak.

Hombár András pár lépéssel közelebb megy, hogy elolvashassa, ki fekszik ott? Ki lesz az ő kis fiának új szomszédja?

Hanem ugyanabban a perczben visszatántorog. — Egy nevet pillantott meg ott, egy gyűlölt, átkozott nevet. A dúsgazdag Izsépy Pál egyetlen fia fekszik ott a pompás gránit piramis alatt.

A szegény zsákhordó ott áll és mereven nézi a ragyogó arany betüket, mialatt keze némán nyul kabátja alá s egy fénylő kés hull a föbe.

A temető csöndes, elhagyott, senki sem jár itt a reggeli órában; csak távolról halkán hallatszik a harangok zugása s a mint átszáll a levegőn idáig, hol a szegény ember áll a két sír közt, ellensége és gyermeke sírja közt, csodálatos dolgokat susog, olyan dolgokat, amiket a szegény napszámos nem tudna utána mondani, de ma mégis úgy rémlik neki, mintha megértene s mintha nemcsak a harangok, hanem a sírok is oly csodálatosan susognának.

Az egyik azt mondja:

— Bocsáss meg!

És a másik azt mondja:

— Menj haza, maradt még egy gyermeked, szeressed azt.

A szépről és fonségesről.

„Elmélkedések különféle széptani tárgyakról“
ezimű műből.

— Schiller Friedrich után szabadon. —

(Folyt. és vége.)

Továbbá, egy zöldelő és mosolygó róna közepén haragos kopár domb emelkedik, mely a kilátás egy részét elfedi a szem elől. — E földrakást mindenki el fogja onnan kivánni, mint olyat, mi az egész táj szépségének hátrányára van. — E dombot gondoljuk csak most már mindig magassabb-magassabbnak lenni, többi alakján való legcsekélyebb változtatás nélkül, úgy, hogy ugyan azon viszony maradjon szélessége és magassága között s még a nagyságban is.

Kezdetben kedvetlenség származik az által bennünk; mivel azt növekedő nagysága csak láthatóbbá és gátlóbbá teszi.

De menjünk tovább, nagyobbítsuk azt egészen kétszeres toronymagasságig, — akkor ez által a kedvetlenség észrevétlenül elenyészik és egy egészen más érzésnek ad helyet. — Végre oly magasra emelkedik fel, hogy hozzá közel lehetetlen lesz a szemnek azt, egyetlenegy képben egybe foglalni — és ekkor bece-

sebb az előttünk, mint az egész szép róna — és a benyomást, melyet az gyakorol reánk, egy másikkal, ha még oly széppel is, nem örömet cserélendjük fel. — Most adjunk gondolatban e hegynek oly lejtőt, hogy úgy láttassék, mintha minden szempillantásban leakarna szakadni, ekkor az előbbi érzés egy másikkal egyesül: a rémülés kapcsolódik ahhoz; de maga a tárgy még annál vonzóbbá lesz. — Feltéve azonban, hogy e lejtős hegyet egy másikkal támaszthatnók meg, ekkor az ijedelem és ezzel együtt tetszésünknek egy jó nagy része enyészik el. — Feltéve továbbá, hogy e hegy mellé más négy vagy ötöt tennénk, melyeknek mindenike négy- vagy ötödrészszer esnék lejjebb, mint az, a melyik közvetlen mellette áll; — akkor az első érzelem, mely bennünk annak nagyságát fölébreszté, észrevehetőleg gyengítettnek; — valami hasonló történnék akkor is, ha magát a hegyet tiz vagy tizenkét hasonlaku hajlásra osztanók; vagy pedig azt művészies elrendezés által díszitenők.

E hegygyel már kezdetben semmi más műtétet nem vittünk véghez, minthogy azt egészen, a mint volt, alakja megváltoztatása nélkül, nagyobbítottuk és ezen egyszerű körülmény által egy nem tetsző, sőt visszasztító tárgyat a tetszés tárgyává változtattunk. — A második műtétnél eme nagy tárgyat egyszersmind az ijedelem tárgyává változtattuk, és azáltal annak kinézése feletti tetszésünk fokozódott. — A többi alkalmazott műtétekkel kinézésének ijedelem-gerjesztését kisebbítettük és ez által gyengült a gyönyörködés. — Nagyságának képzeletét alanyilag kisebbítettük, részint az által, hogy a figyelmes szemléletet megoszlattuk, részint az által, hogy a mellé állított kisebb hegyekben egy csoportozatot állítottunk elő, minélfogva a hegy nagyságát annál könnyebben beemlézhattük. — Nagyság és ijesztőség tehát az arra nézve egyetlen gyönyörforrást bizonyos lejtők szerint engedhetik elfolyni.

A görög hitregetanban nincsenek félelmesebb s egyszersmind rémitőbb képek mint a Furiák vagy Erinnysek, midőn ezek az alvilágból előjönnek a bünös üldözésére. — Utálatos, otromba arcuk, sovány alakjuk, fejük, mely haj helyett kigyókkal van fedve, épen oly igen felháborítják érzéseinket, mint sértik izlésünket. — Ha pedig ezen szörnyeteket úgy képzeljük, mint a melyek az anya-gyilkos Orestest üldözik, mint a melyek kezeikben fáklyát forgatnak, és őt helyről helyre szüntelenül üldözik, míg végre, ha a haragvó igazság szelidült, a pokol mélységes fenekén tűnnek el, — akkor ezen képzeletben kellemes borzadályal maradunk. — De nemcsak a bünös lélek furdalása, mely a Furiák által érezhető, hanem maguk az ő kötelesség-ellenes tetteik tetszhetnek nekünk az előadásban. — A görög szomorujáték Medeája, Klytemnestra, ki férjét gyilkolja meg, Orestes, ki anyját öli meg, borzadályos érzéssel töltik el keblünket. — Még a közéletben is úgy találjuk, hogy minket a csekély, sőt ellenes és visszasztító tárgyak is érdekelni kezdenek, mihelyest vagy a szörnyűhöz vagy a borzadályoshoz közelednek. — Valamely

közönséges és igénytelen férfi nekünk tetszeni kezd, mihelyt a heves indulat, mely legkevésbé sem szolgál becsületére, őt a félelem és borzadály tárgyává teszi; épen úgy valamely közönséges, semmitmondó tárgy reánk nézve kedélyforrássá lesz, mihelyt annyira meg-nagyobbitjuk, hogy az felfogó tehetségünket felülmúlással fenyegeti. — Egy gyülölt ember még gyülöltebb lesz a harag által, és mégis ezen indulat kitörésekor, mihelyt nem a vidámba, hanem a félelmesbe esik át, reánk nézve még nyilván legtöbb érdekléssel lehet. — Sőt még az állatokra is áll ezen észrevétel. — A bival-bika az ekében, a ló a kocsiban és a kutya közönséges tárgyak; azonban, ha tusára ingereljük a bikát, ha a nyugalmas lovat tűzbe hozzuk, vagy ha nézzük a dühös veszett ebet, — akkor ezen állatok széptani tárgykaká emelkednek, és mi oly érzéssel kezdjük őket szemlélni, mely gyönyörben és érdeklődésben határozódik. — Minden embernek a szenvedély iránti közös vonzalma, a rokonszenves érzelmek hatalma, mely minket a természetben a szenvedés, ijedelem, iszonyodás látványára sarkal, mely a művészetben oly sok ingerrel van reánk, mely minket a színházba csalogat, mely bennünk a nagy balesetek rajzolásában oly sok izlést ébreszt, — mindez egy negyedik kedély forrásra mutat, melyet sem akellemes, sem a jó, sem a szép létre nem hozhat.

Mindez idáig felhozott példák szerint valami tárgyilagossá van az érzésben, melyet azok bennünk egymással közösen ébresztenek. — Mindenikben találunk előterjesztést valamiről, mely vagy érzéki felfogó erőnket mulja felül, vagy fenyegeti felülmúlással, — mégis e felsőbbség nélkül adja magát mindkét erő elnyomására és az ismeretre vagy ellenállásra való törekvés nélkül alázatlan bennünk. — Ott nekünk valami változatos adatik, melyet, hogy egybe foglaljuk össze, ismerő tehetségünk végső határáig nyomul elő. — Itt erő áll bennünk elő, mely mellett a meglevő elenyészik, melyet azonban még azzal összeegyeztetnünk szükséges. — Vagy az a tárgy, mely ismerő tehetségünknek ajánlkozik s attól elvonul egyszersmind és előterjesztésrei törekvésre ösztönöz, a nélkül, hogy megelégedést hagyana remélni; — vagy az a tárgy, mely lényünk iránt nagyon is ellenséges irányt látszik elfoglalni, minket mintegy ütközetre hív fel és a végkimetelről gondoskodik. — Épen úgy szembetűnő, — minden felhozott esetekben az érző-tehetségei nevezetes hatás is. — A kedély nyughatlan mozgásban mindazt lecsilapítja és lekötözi. — Valódi komolyság, mely az ünnepélyességig fokozódhatik, foglalja el lelkünket, és míg a szorongás világos nyomai mutatkoznak, az érző szerveken visszazáll a gondolkodó szellem önmagába és saját önálló erejének és méltóságának legmagasabb öntudatán látszik megpihenni. — Ezen ön tudatnak általában igen tulnyomónak kell lennie, ha a széptani értékű nagyot, vagy rémitőt akarja birni.

Mivel pedig már a kedély az ily előterjesztéseknél illetve van és magán felül emelkedik, — annálfogva ezt a fő n s e g e s névvel jelezzük, ámbár a tárgyakhoz inkább mint tárgyilagossá és épen nem úgy, mint főnsé-

ges járul; — és ennél fogva sokkal alkalmasabb volna ezt fölemlőnek nevezni.

Valamely tárgyat akkor nevezhetünk fönségesnek, ha az érző tehetségünkkel ellenkezik. — De főleg két különböző viszonyra lehet gondolni, melyekben a dolgok érzékiségünkben állhatnak és ehez alkalmazva még az ellenállás két különböző módját is adni kell. — Vagy mint tárgyilagosságot véteik az figyelembe, a miről magunknak ismeretet akarunk szerezni, vagy mint erő tekinthető, melylyel saját erőnket egyeztetjük össze. — E részletezés szerint a fönségesnek is két neme van, u. m.: az ismereti fönséges és az akarat-i fönséges.

Már pedig érző tehetségünket épen nem vihetjük az ismeretben tovább, mint a hogy a kérdéses anyagot fölfogja és ugyanannak változatát térben és időben egymás mellé helyezi. — Ezen változat elkülönítése és rendbeszedése már az értelem hivatása, nem a képzelő erőé. — Az értelemre nézve csupán csak különféle van, a képzelő erőre, mint érzékre nézve, csak hasonló létezik; — és ennél fogva csak a hasonlónak soksága, — tehát a mennyiség és nem a milyenség, — az, a mi a tünemény érzéki észrevételénél különbséget okozhat. — Ha tehát az érzéki előterjesztő tehetség egy tárgyon nyugszik; akkor ezen tárgynak saját mennyisége által kell a képzelő erőt felülmulnia.

Az ismereti fönséges tehát a mennyiségen, vagy a nagyságon alapszik és épen ezért mennyiség-tannak is nevezhető.

K. Zs.

Hervadás van



Hervadás van, hervadás ül a tájon,
Nem virul már szép virág a virányon,
Elnémult a lombos berkek vig dala, —
Az én keblem szint' ilyen volt valaha!

De most mindegy, hadd hervadjon e vidék;
Keblemben a tavasznapja ég! —
Kebeleben nap az égő szerelem
És virág, — — a boldog, édes érzélem! —

Szép tavasz ez: szellője a boldogság —
És reményem zörejető lombos ág
S ha még rózsám rám mosolygja az eget,
Akkor talán üdvözlőm is lehet! . . .

Mert ha ennyi szép boldogság rám ragyog
Mint egy gyermek, oly ártatlan, jó vagyok — —
Imádkozom — — dobog szívem szüntelen — —
S dobogása imám érted kedvesem!!!

Gróf Csáky Alfons.

Csehó Pista.

— Népies elbeszélés. —

Irta Csikós Márton.

Megverek valakit, vagy engem valaki,
De az én szeretőm ne szeresse senki.

(Népdal.)

„Esteledik, alkonyodik!“ A nap a felhők mögé vonja vérpiros arcát, körülötte jó terjedelemben egy nagy kerékforma tűz látszik. A föllegek, mint valami arany redők egymásra huzódnak. A nap még egyszer fölmosolyog, még egyszer visszanéz a földre, azután eltűnik. — Utána előmlő sárgás-viola színbe játszó pir önti el az eget, s lassanként barnába, utóbb feketebe megy át; az egész feketeség először mint folt mutatkozik az égen, később nagyobb, nagyobb lesz, s végre mint egy felhő vonul el az ég arcán, elfödi a pirt, utóbb az egész boltozatot. Feljö a hold, a z é j k i r á l y n ő j e, ezüst színű ruhában végig surran a fellegek mögött, egyes felhőfoslányokon át az éjbe világít rezgő sugaraival; majd feltűnnek az éj szemei: a c s i l l a g o k. Oly csöndes a pusztá; lágyfuvalmu szellő meglengeti a virágok leveleit; csak a „p á s z t o r t ű z“ vizenyős fájának pattogása, s néha egy-egy kutyaugatás zavarja meg a csöndet! A pásztortűz mellett egy bozontos nagy kutya fekszik a „Bodri;“ a pásztor tudja isten merre van! Lenn az alföldnek tengerpusztaságán, hol a szem nem látja a rónák végét, mely ugy nyulik el a földön, mint a csikós bojtár a subáján, s ha végét akarod látni, szemedbe könnyek jönnek, — az erőltetett látástól káprázik, s ugy tetszik, mintha a föld emelkednék veled.

Kecskemét körül terül el az „Imádságos pusztá“ végtelen messzeségben, ha elnézesz rajta, azt hiszed, a végét látod ott, hol az éggel összeölelkezik. Közepén terül el a „Lebukító.“ Roppant területű, soha senki át nem gázolta még; mert a próbálkozó ingoványos talajában oda vész. Belsejét nád és sás lepi el; tanyáz ott irgalmatlan sok szárcsa, vadkaeca, gólya, gém; oda menekülnek a vadász csöve elől. Napok multával mernek csak előjönni, és ott röpködnek a tó szélén, míg egy szenvedélyes puskás be nem riasztja őket. Nem ismeri az imádságos pusztának ezen részét senki, nem tudják száraz domb-e a közepe, vagy pedig mocsár? Sok megriasztott „szegény legény“ bujt el már e mocsárban; csak a szája és az orra látszott ki, fülét pedig befogta; ilyen kényelmes állapotban szedte a lélegzetet, míg a „fogd-meg“-ek ólálkodtak. Rá nem merték volna fogni, hogy ott egy félelmes legény huzódott meg, de ha észrevette volna is a pandur, be nem mert volna menni, nem azért, mintha a „h a c z u k á t“ sajnálta volna bepiszkolni, hanem hát a „felsz“ is vele járt. Sok szegény legény oda is vészett ebbe a feneketlen mocsárba, (mit a zsandárok saját nyelvükön „katlan“-nak neveztek!) hire hamva sem volt többé, nem mutatkozott se a csárdában, se a csikósok közt a pusztán; ezek a zsandárok

azt hitték: elmenekült; elküldte aztán a vármegye legényeit a keresésre, ló totta k-futotta k után három határban is... Ha aztán egynémelyiket fölvetette a víz, eltemették a falu költségén az akasztófa alá... Az imádságos másik felén áll a „Pipagyujtó“ csárda, meszeletlen oldala megtámasztva nem egy gerenda által, itt-ott lyukas is, s a szél keresztül dudol rajta olyan szomorú nótát, hogy azt hinnéd, ezen mentek a zsidók Mezopotámiába. Udvara gyepvel van befödve, kerítése nincs, itt-ott lóg egy-egy darab deszka még, s azt az árva oszlopot úgy összerágta a szű, hogy annyi egészséges helyet nem találsz rajta, a hová egy gombostűt leszurj. Az udvaron báméskodik egy kutágas, néz a pusztaságra, néz a semmiségbe; tetején egy vén pusztai sas tollászkodik, föl-föl nyikkan néha, talán rekedt hangjaiból a régi idők emlékei beszélnek!...

Csöndes az egész pusztá, még a tücsök mélabus, egyhangu danája sem hallatszik. Senkit sem látni; a pásztorok kunyhóikban pihennek, a falu népe haza takarodott, a gulya rég be van terelve, csak a pásztor-tűz végső föllobbanása világítja meg a közeli helyeket.

Egy alak látszik mozogni a sötétségben, a hold fölragyog, ki lehet venni lobogós ingét, pörge kalapja mellett az árvalányhaját, a mely lenyulik ábrándos bűtől sötétlő orcájára. Gyönyörű egy alak! karsu dereka ide-oda hajlik, vállán cifra szűr lóg; s azon keresztül a karikás van kötve; bő gatyája kiduzzad s ha a szél fű, betakarja vele a ló mindkét oldalát.

Csöndesen Szellő — szölt Pista lovához — úgy is nemsokára ott leszünk már. A ló ugrándozva vitte gazdáját, aki csak kis ujjával kormányozta!

„Betyár vagyok, Csehó Pista a nevem.“

Dalolja Pista csöndesen, beleártva a nótába a „pipagyujtó csárdás“ leányát is; aztán egyet csattant karikásával a levegőben... A dal elhangzott a visszhangtalan pusztán, ő sarkantyut adott lovának, mely vigan ügetett gazdájával a csárda felé, ahova Pista csak azért járt, hogy Panninál elfelejtse bánatát, no meg az öreg is könnyen tud adott a „portékán.“ Odaért.

(Vége köv.)

Az álom után...

Óh ne háborgassatok engem! Hagyjatok magamra, emésztő bummal, kinzó fájdalmammal... Résztvevő szavatok csak meghatványoznák bánatom. Nem tudtok ti velem érezni, velem gondolkodni. Hagyjatok engem gondolataim, érzelmeim, ábrándjaim társaságában. — Vagy ha már minden áron körülöttem akartok maradni, ám vigadjatok és tomboljatok boldogságtokban! Én majd könyezem ezalatt és magamba fojtom lelkem sajtó, emésztő fájdalmait.

Csak vigadjatok! Hisz mindenki csak nem szomorkodhat és mindenkét nem ölhet a kinzó, a mardosó bánat. Csak vigadjatok! Vigadjatok önfeledten, szívetek ohaja és kívánsága szerint. Mit se törődjete velem. Én

majd szétereszttem ezalatt gondolataimat s elküldöm lelkemet a képzelet szárnyain messze, messze földre; hol magas bércek nyulnak az eget kékjébe s míg ti tombolva vigadtok: azalatt lelkem ott lesz a bércek ölében; vágyaim, bánataim forrásánál, hogy életet merithessen, hogy új erőt nyerjen a további küzdelemre.....

Csak vigadjatok tartózkodás nélkül. Legyen szilaj a kedvetek. Hisz elég, ha én nyögök a keserű, a sujtó bánat sulya alatt. Vigadjatok és mit se törődjete velem. Én már úgy sem jöhetek számba.....

Vagy ha már mindenáron részvétellel vagytok irántam; ha érezni akartok velem; ha osztozni kívántok fájdalmaimban, ám — — —

De nem! Ne mondja soha emberi ajak, hogy e lélek nem képes a küzdelemre; hogy gyenge vagyok és mások támogatására szorulok... Még elég erős vagyok magamba fojtani a könyeket, mik szemgolyóimat behálózzák és nem félek attól, hogy bánatom sulya alatt összegörnyedek. Megöszülhet a fő, megtörhet a test: de lelkem ép és erős marad utolsó leheletemig... Meg akarom és megfogom mutatni, hogy ismerem az önuralmat, hogy barátságot kötöttem vele; hogy nem vagyok gyenge báb, melyet lágy szellő fuvalma porba dönthet. Hogy erős vagyok és kitartó.....

Vigadtam én is egykoron, mint ti vigadtok most. Miért ne tehetnétek ti is? Ki tudja, nem-e cserélünk szerepet holnap, vagy nem jövend-e idő, midőn majd helyemet épen ti fogjátok betölteni. Hisz a hold is megváltoztatja alakját és a nap is elsetétül néha: pedig közel jár az égiekhez. — Vigadjatok! Csak engem hagyjatok nyugton és ne háborgassatok zakatolástokkal. Az édes titkot, mely szívem mélyében van elrejtve, amugy sem tudjátok meg soha.

Soha, de soha!

De miként is gondolhattok ilyesmire? Avagy azt hiszitek, hogy elmondom nektek azt, a mit istenen kívül még az sem tud, ki bánatom okozója, fájdalomam öntudatlan előidézője volt?!

Óh, nem ismertek ti még engem. Ti csak akkor láttatok, midőn még gondtalanul vegyültem közétek; hogy keserű fájdalommal is el tudok élni: arról még nem volt alkalmatok meggyőződni. De lesz alkalmatok. Megmutatom nektek: hogy erős leszek, hogy ajkaimról egy panaszhang sem fog ellebbenni.....

És ezalatt majd a tudomány kimerithetlen forrásait kutatom. A tudományt, mely rideg valómhoz leginkább illik. Mely meg fog tanítani arra, miként kell a bánat nehéz felhőit magunkról elterelni, hogy végre egy pillantást vethessünk a tiszta, a fellegtelen égre. Óh, ha ez egyszer valóban úgy lesz, akkor aztán közlétek jövök ismét: ajkamon mosolylyal, szememben az örömmel, a boldogságnak könnyüivel. És akkor veletek vigadok.....

Jól tudom én, hogy mosolyogtok felettem. Csak mosolyogjatok minden tartózkodás nélkül. Engem nem sért e mosoly; rám egyáltalában már mi sem bír hatással.

Csak egy birna: ha őt láthatnám ismét. Ha az ő

kedves szemeibe mélyedhetnék tekintetem. Óh érzem, hogy ekkor újból életre kelnek és boldogság árasztanák el valómat. Ekkor elfeledném, hogy sorsom mily kegyetlenül bánt velem; elfeledném az átélt kínos éjszakák gyötrelmes perceit. Csak öt látnák szemeim; öt, a kiért hevül lelkem és a kiért szívem dobog.

És mégis, én rettegek e percztől és azt ohajtom, legyen inkább boldogtalan, mintsem hogy öt boldogtalanná tegyem. Így megtudná, felismerné titkomat és ekkor jaj volna lelkemnek. Nem! Ne tudja meg soha; nem akarom, hogy részvétellel legyen irántam: mert hisz szeretni úgy se szerethet soha!

És ti, a kik szerettetek vagy szerettek: tudjátok-e most már felfogni helyzetemet? Avagy azt akarjátok, hogy egészen lerántsam a fátyolt a sebről, mely ott benn, lelkem mélyén oly iszonyu fájdalommal sajog? Ne kívánjátok ezt. Irtóznátok e sebtől és ez irtozás eredménye ismét csak a szájalom érzete volna. Pedig mondtam már, hogy engem ne szánjon senki. . . .

Hadd nehezüljön reám a fájdalom sulya. Majd elviselem a terhet magam is. Elviselem: mert erőt ad a gondolat, hogy saját boldogságom árán megmentém az ő boldogságát, az ő nyugalmat.

Ne háborgassatok tehát és hagyjatok magamra.

Társamul veszem a setét felhőt, mely kelet felé tart az égbolton, a szellőt, mely lengő szárnyain elviszi a bércek ölébe sóhajaimat és zokogó panaszaimat. Ezek megértik fájdalmaimat, megértik titkos sóvárgásaimat. Ezekre bátran bízhatom kedves titkomat; nem lesznek árulói soha! Velem éreznek ők, velem zokognak és lelkem velük teszi meg e hosszú utat. Elnézem órahosszat a szellő szárnyain tova repülő felhőt, a mint alakját meg-meg változtatva, a messze végtelenségben végre eltűnik szemeim elől. Elnézem és úgy érzem, mintha ilyenkor könnyebbülne fájdalmam. — Eszembe jut: hátha ő is tekintetével kíséri e felhőszólyánt, a mint a bércek csucsait befedve, felette elrebben: hátha lüktető szíve érzi a villanyos hatást, melyet a felhő magával visz — — — —

De a felhő nem jő vissza; nem hoz hirt a messze tájról. Ismét magamban vagyok.

És így megy ez napról napra. És mégis azt kérditek: miért vagytok szomorú?

W. J.

Hamis játék.

Elbeszélés.

Irta: Hackländer F. W.

(Folytatás.)

— De egészséges is vagyok, igen, nézz csak reám, egészen egészséges, máskülönbén már régi barátságna fogva is magamhoz hívatlak volna. Vagyoni viszonyaim fényesek, nem is vagyok elég szűkkeblű, hogy elzárjam talléraitam és így mulatom magamat, a mig lehetséges. Pár évig utaztam és most itt, mint több tudós társaságnak, a jockey-clubnak, a nemesi casinonak, a vadász-

társaságnak s egy fiatal ballettánczosnok nevelését czélzó, csak rövid idővel ezelőtt alapított egyesület tagja élek. Ha be akarsz lépni valamelyikbe, pártfogolni foglak.“

„Köszönöm, nem érek rá ilyesmire — de itt vagyunk a czinege-utczában és ha csakugyan komoly szándékok megvárni, úgy a mennyire lehet, sietni fogok.

„Ne tedd, ráérek, valószínűleg egy esztelenségtől tartasz vissza, épen a jockey clubba akartam hajtani, a hol lovakat árvereznek s mindenesetre derekasan bemártottam volna magamat. Ezen megtakaritást tehát neked köszönöm.“

A fiatal orvos nem maradt benn sokáig. De midőn visszatért, gondolkodó és lehangolt volt tekintete.

„Nekem úgy látszik, hogy ottfent rossz üzletet csináltál.“

„Ahogy veszszük, a betegségnek, úgy hiszem, urává lettem, de egy másik baj ellen, mely azzal gyakran karöltve jár, a szegénység ellen, egyetlen eszközt sem tudok.“

„Radikalist bizonyára nem, de itt is tehetünk valamit enyhítésül. Örömet okozna, ha legalább ebben segíthetnék neked. Te ott fenn gyógyítasz, én meg itt lent avatkozom belé, ezt nevezik munka-megosztásnak és itt van hozzá az én részem.“

„De hova gondolsz, Richárd, száz forint!“

„Ha nagyon kevés, akkor hajtsunk hamar lakásomra.“

„Nem tudok számolni a te számaiddal,“ válaszolt nevetve a fiatal orvos, „de szivemből köszönöm nemeslelkűségedet a nagyon szegény és becsületes emberek nevében.“

„Hova megyünk most?“

„A tavasz-utczába.“

„Jó, meglehetősen messze van, és így hosszabb ideig cseveghetünk; de gyujts rá egy szigarettere vagy purost akarsz — hisz az előtt úgy füstöltél, mint valami kéménys egy orvosnak mindig szivaroznia kell, a miasmák miatt.“

„De vannak oly emberek is, akik ezt el nem tűrhetik, akik a lélekzetről, sőt hajunkról is megszagolják, ha szivaroztunk s a kiknek igen kellemetlenül esik az.“

„Csak talán nem házasodtál már meg?“ kérdezte az ijedtség hangján Werkheim báró.

„Még nem — de —“

„Igen, igen, mondják, fiatal orvosoknak meg kell házasodniok, hogy élvezhessék a hölgyvilágnál a szükséges bizalmat. Itt is úgy van, mint bizonyos dolgoknál: „boritékba zárva“ és „kéretik az aláírást tekintetbe venni.“ — Tudod már — De mondd csak, vannak-e itt rokonaid, akiknél élsz, a minap a sétányon láttalak két éltes hölgygyel sétálva.“

„Engedj meg, egy éltes hölgyről akartál szólni.“

„Nem bánom, de különbséget tenni közöttük nem érdemes.“

(Folyt. köv.)



Levelek egy szép lányhoz.

V.

..... okt. 29. 187.

Igazán különös ön! Azt hiszi, hogy mindjárt olyanokra gondolok. Dehogy gondolok, eszem ágában sincs! Hanem hát mondja meg igaz lelkére, nem rosszul tett-e akkor, midőn azt a derék Ernőt visszautasította?

Higye meg, önt senki sem szerette úgy s talán soha sem is fogja, mint ő. — Egész lelkével önön csüggött, minden gondolata ön volt, ön valóságos oltárképe lett volna. Nem csodálom, hogy most bánattal emlékszik vissza reá, ő tudományos, szellemes, derék ember, kire bárki is büszke lehet.

Azzal, hogy hiszen ön ezé a derék, híres emberé is lehetett volna, ha akarja, most már édeskeveset segít a dolgon. S kötve hiszem, hogy nem szeretné a multakat visszaidézni...

Mindezek daczára különben fölöttesodálkozom ama nyilatkozatán, hogy mostani udvarlói nem elégitik ki s különösen, hogy fölövagja ellen annyi kifogása van. Pedig tudtommal minden kelteke megvan, mivel az önök kegyét megnyerhetni. Csinos, atyja vagyonos, tud mindenről beszélni, mire csak egy üresfejű képes... Mi kellene még?

Önök valóban telhetetlenek!

Legyen egy kissé elnéző! Lássa még nem is tudja — oly kitünően billiárdozik, hogy csak! A színházban páholya is van; a tánczban meg pláne utólérhetlen és — mit legelőbb kellett volna mondanom — az iskola-látogatás elhanyagolásában bámulandó szorgalmat tanusít...

Ha még ennél is többet kívánnak leendő férjüktől, akkor már nem tudok mit mondani önökre s egyáltalában nem sajnálom, ha férjhez nem mennek! Igaz. Hallotta-e, hogy Jolán menyasszony? S. Endre jegyezte el; tudja, aki olyan kitünően lovagol. Azt mondják, nagyon boldogok s mindkettő jó parthiet csinált.

Én? Én aligha fogok házasodni; nem azért, mintha így jobban találnám magamat, hanem:

mert... tudja isten! Nem szeretek erről még gondolkozni se. Kiállhatatlanok előttem a szakácsnők, friseurnök, varrónök; meg nem tűrném a házamban őket; én pedig nem bírok hajlandósággal a főzés, varrás etc. megtanulására...

Lássa, minő kegyetlen rossz természetem van. Ezer szerencsédjük, hogy nem minden fiatal ember hasonló ferde gondolkozásu!...

Ugy értesültem, hogy mamája a grófékhoz járattja önt főzni tanulni. Szép, nagyon szép! Nem fárad bele a nézésbe? Mert remélem, csak nem kotyvaszt ott a szakácsesal egyetemben?! Bársony kacsoéskáját egészen tönkretenné! Ha önnek volnék, lebeszelném a mamát erről. Hát mire való ez önnek? Hiszen ön szép lány s a szép lányok (a mamák a megmondható!) bizonyosan jó parthiet fognak csinálni, tehát nem lesz szükségük az eféle csunya prózai dolgokra...

Váltig mondom nővéremnek is, hogy hagyjon fel azzal a folytonos házi foglalkozással; de borzót hánnyok a falra. Tudja, egész délelőtt csak otthoniasan van felöltözve, rá se gondol, hogy valamelyik jogász visitre jöhet s úgy kapja. Önök a föld alá bujnak szegyenletökben, ha valaki így kapná s ő rá se hederít. Valami borzasztó!...

A kívánt ruhákat megrendeltük nővéremmel; előre mondhatom, hogy nagyszerűek, úgy fognak rajta állani, mint a parancsolat. Ah, még csak most fog ön borzasztóan hódítani! A rá tekintőnek egy szempillanat elég lesz, hogy elolvadjon... Elemér egyszer erősen vitatta, hogy a ruha szabása, állása, minemüége absolute (bocsásson meg, hogy folytonosan franczia szavakat eszuttatok leveleimbe!) nem lehet mérvadó a szépnem értékének megállapításánál. Nem a ruha teszi az embert — mondá; — ha valaki nem valódi nő, nincs lekötözö modora, lebilineselő lelke, elülhet szép ruhájával. Hiába hozám fel önt, ki legnagyobb mérvü hódításait ruhájának köszönheti, nem akart tágitani; pedig bármit beszél is, ruha az első, ez a boldogság alap-föltétele. Mondja, nincs-e igazam?

Ahhoz, hogy a legközelebbi táncmulatságra

már minden táncza le van foglalva, csak gratulálni tudok. Jó mulatást!

Hát aztán újabb hódításait elvárom.
Ah, de boldog is ön!

VI.

..... nov. 2. 187.

Talán még meg se kapta előbbi levelemet s már is irok. Magam se tudom, miért! Sokszor van az ember olyan helyzetben, hogy nem tudja, mit miért tesz.

Meg tudná ön például mondani, hogy miért hódítja nyakra-főre a fiatal embereket? Alig hiszem. De rosszul kérdeztem. Azon, mi az emberrel vele született, vagy öntudatának első csirájával bele oltatott, más szóval természetévé vált: bajosan segíthet már. Önkéntelenül tesz ilyenkor mindent; valami belső indító erő folytonosan sarkalja s ő vakon engedelmeskedik.

A szép lányoknál ez a lélekbe oltott valami, ez a belső indító erő a legmagasabb fokú önzésben jelentkezik, melyet bátran nevezhetünk öntetszelgésnek vagy önbálványozásnak. Minthogy véletlenül (bocsánat, beismerem, hogy sokszor a k a r a t t a l i s!) szépek lettek, szeretnek ragyogni és bálványoztatni. Ez még csak megmenne, mert aki valami tekintetben kiválik a mindennapiak és közönségesek közül, az számíthat is arra, hogy a figyelem reá fordul; csak ne követelje azt. De ki nem teszi ezt? Aztán ha már követeli s akadnak, kik meghajlanak e követelés előtt, legalább kellő figyelemben részesítenék őket s ne igyekeznének velök lépten-nyomon éreztetni ama különbséget, mely közöttük van! De ki teszi ezt?

Sokért nem adnám, ha legalább egy hónapig minden fiatal ember a szép lányokkal szemben olyan magatartást tanúsítana, minőt előírnék nekik; fogadom, megváltoznának! Igaz, hogy uri magamnak is le kellene mondanom e hónap alatt a nevetésről; de isten neki, feláldoznám a közjóért e 30 napot.

Kimondhatatlanul szeretnék egyszer a szivőkbe látni, édes Evelin! No nem azért, hogy valami sületlen szerelmes levél tartalma tudomásomra jusson, hanem csupán, hogy minő érzelme hullámok himbálják például akkor, midőn egy délután két katonatiszteszke és három tejfeles száju gavallér szerelmi ömlengései zudultak „keblök tengerébe?” Ah, mi boldogan eviczkelhetnek

azok a szivecskék-forma akkor! Olyan állapotban lehetnek önök ilyenkor, mint a vásárló a boltban, mikor különféle portéka van előtte, jobb, rozszabb finomabb, durvább; egyszóval: van miben válogatni! Csak aztán ez a válogatás jól sikerülne. De rendszerint úgy járnak mint a vevő, ki finomnak, tartósnak látszó portékát vásárol jó borsosan s csak az első használatkor veszi észre, hogy nygancsak belevásárolt; szívesen felcsérélnék aztán azzal a kevesebbet mutatóval, melyet talán előbb meg se néztek, vagy félredobtak: de már késő, ami megvan, el kell viselni...

Ügyeljen, nehogy ön is így járjon! A mai szép lányok legnagyobb része így jár.

Hanem én most veszem észre, hogy ismét erkölcsi predikációt tartottam önnek. — Ezentul ügyelni fogok magamra s nem beszélek a világra...

Nehogy elfeledjem!

Ama kataszteri biztos lányait, kiket figyelembe ajánlt, láttam. Korántsem találtam olyan szépeknek, mint ön irta; igaz, hogy természetük csinos (nagyszerűen kiadja idomukat a szűk, testhezálló ruha!) s arcuk is szabályos, de rendkívül gögösek, úgy néznek az emberre, mintha falábakon járnának. No aztán azok a hunyorító szemek, azok a lebigesztett ajkak! Azt hinné az ember, hogy legalább is hercegnők. Azt mondják, hogy senkivel se érintkeznek, egyedül sétálják el a napot az utcásarkokon ácsorgó dandyk gyönyörűségére...

Bocsásson meg, nem mutatom be nekik magam; már csak maradjanak ök holmi fertálmagnásoknak!

Debreczeni színház.

(W. G.) Szombaton, azaz okt. 12-én a „Kapitány Kisasszonyt” adták elő színpadunkon. Operette társaságunk gyöngye: Nyilvay Irma ez operettet a debreczeni közönségnek is kedvenczévé tette. Fanchette élénk játéka, hévvel teli és biztos éneke és valljuk meg, no toilletteje is személyesítőjének számos tapsot szerzett. Kocsis Irma Portugália királynőjének szerepében hidegen hagyta a közönséget. Hangja ugyan még mindig szép terjedelműnek mondható, de nélküli a bensőséget és pedig még az oly alkalmakkor is, a midőn melegebb érzelmeket kellene jelznie. Érczy éneke is sokkal metszőbb mintsem hogy gyönyörködhetnék abban a hallgató fülei, míg játékanak teljes elismeréssel kell adóz-

nunk. A karok különösen a nagy hajósdalt szép hang-sulylyal adták elő.

Vasárnap azaz okt. 13-án „Falurosszát“ élveztük. Nem tuzunk midőn e kifejezéssel élünk. Ezen legjele-sebb népszínművünk szépségeit csak a szakavatott elő-adás tüntetheti föl kellőkép. Tanulmány kell ehez, mély tanulmány a színész részéről, mit Szatmáry Árpád Gonosz Pistájában föl is találtunk. Szabó Bandi Gön-dör Sándorával is meg lehet elégedve bárki is. E daliás természetű kedvelt népszínmű-énekesünk, Jassankint letesz modorosságáról és talpraesett drámai alakítást állított szemünk elé, míg hallérezékünk, a nagy bensőséggel elé-nekelt dalaiban nyert kielégítést. Hétfőre okt. 14-ére a Zsidónő opera volt ígérve, de helyette a közönségnek a „Kisasszony feleségem“ operettel kellett beérnie. Duz-zogott is eleinte, de Nyilvai Irma Marjolaine képében és Szatmáry Árpád, mint Van der Bum csakhamar kiengesztelték. Érczy, mint Frickel ügyesen mozgott és megnyerőbben énekelt. Ligeti k. a. Avelinje is tet-szett, csak a sirámdal nem sikerült neki úgy, mint maga is szeretne volna.

Kedden okt. 15-én Rosen vigjátéka a „Nagyzás hőbortja“ mutattatott be a közönségnek, mely az első fölvonásban kissé unatkozott, de később a 2-ik és 3-ik felvonáson jól mulatott. Compositiójában sok az indo-katlanság és hatásvadászat. Már pedig a tréfa is, mi-helyt a valószínűtlenség forrásából ered, inkább a bosszankodás, mint a nevetetés ingerével bír. Elisme-résre méltóan alakítottak Mándoky, Lászné, Törökné, Szatmáry Árpád és Pap Laura.

Szerdán okt. 16-án adták: „Mirabeau ifjusága“ című 4 fölvonásos színművet, melyben Törökné, Mán-doky és Szatmáry Árpád jeleskedtek. Benedek na-gyon monoton volt. A házban csak csekély számú kö-zönség volt jelen. — E helyen most már azon szerény kérdést bátorkodunk fölvetni, nem volna-e czélszerű olykor-olykor az ilyen francia színmű helyett inkább magyar drámát fölvenni a repertoireba. A szerdainál üresebb ház előtt bizonyára ekkor sem játszanának színészeink.

Okt. 16-án Csütörtökön Lecoque pajzán muzsájá-nak egy játszi termékét, Giroflé-Girofla operettet hall-hattuk. Közönség szép számmal jelent meg és hálasnak is mutatta magát ama műélvekért, melyeket a fölülmul-hatlan Nyilvai Irma (Giroflé-Girofla.) az örök ifju Folt-ényi (Don Bolero d' Alcazaras.) A nagy igyekezetű Érczy (Marasquin) és az operetben is helyét jól meg-álló Szabó Bandi (Murzuk) tele kézzel szorták feléje. Nyilvai Irma különösen a pünesdálnál mutatta meg, hogy hangja a legmagasb hanglépcsőkön is nagy köny-nyedséggel képes fölhatolni, Foltényi Boleroja mesteri alakítás volt a bohóczság kendőzése nélkül. Derzsi Irma is szépen beigazolta képességét az önállóbb szerepekre — A zenekar Ferron karnagy vezetése alatt jelesül működött.

Tudomásul.

A „debreczeni irodalmi és művészeti kör“ megalakulása iránti érdeklődés annyira általánossá lőn, hogy az alapszabályokat végleg megállapító érte-kezetlen mindenki jelen lenni óhajtana.

Mivel pedig a folyamatban levő szüret alkalmával sokan — épen az ügy iránt legbuzgóbbak közül — tá-voznak a városból: ezek kérelmére van szerencsém köz-tudomásra juttatni, miszerint az alapszabályokat meg-erősítő értekezlet nem a legközelebbi felhívásban közzé tett határidőben, hanem f. évi november hó 3-án d. e. 10 órakor fog a városház nagy termé-ben megtartatni.

Mely körülményt midőn köztudomásra juttatnám: ujjolag is azon kérelemmel járulok városunk mindenrendű férfi és nő tagjaihoz, hogy az, ezen határidőben megtar-tandó értekezletre minél nagyobb számban megjelenni méltóztassanak. Debreczen, 1878. okt. 16.

Kőrösi Sándor,
ideigl. elnök.

Helyi tárogató.

— Ftdő dr. Kardhordó Ambruzs kiérdemült kegyesrendi tanár mult vasárnap tartotta meg áldozár-ságának és tanárságának ötven éves jubileumát. D. e. 9 órakor az ünnepélyesen diszitett r. kat. templomban Huzly Károly prépost ur szives vezetnöksége alatt elmondá aranymiséjét. Majd a r. k. gymnasium egyik termében üdvözölték őt, volt tanítványai és tisztelői nevében Harmath Gergely gymn. igazgató, Zivuska Ferencz ügyvéd, és Simig B. tanuló. Dengi János tanár pedig szép alkalmi költeményét szavalta el. Isten éltesse!

— A Telegdi-fele gőzfürdő, mely kazántisztítás miatt zárva volt, a mai nappal új és czélszerű berende-zéssel ismét megnyitott. Ma hölgyek, holnap urak napja.

FEKETE IGNÁCZ FÖLLÉPTE.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

I. bérlet. Szombaton, 1878. Okt. 19-én 10-ik szám.
a debreczeni színész-egyesület által adatik:

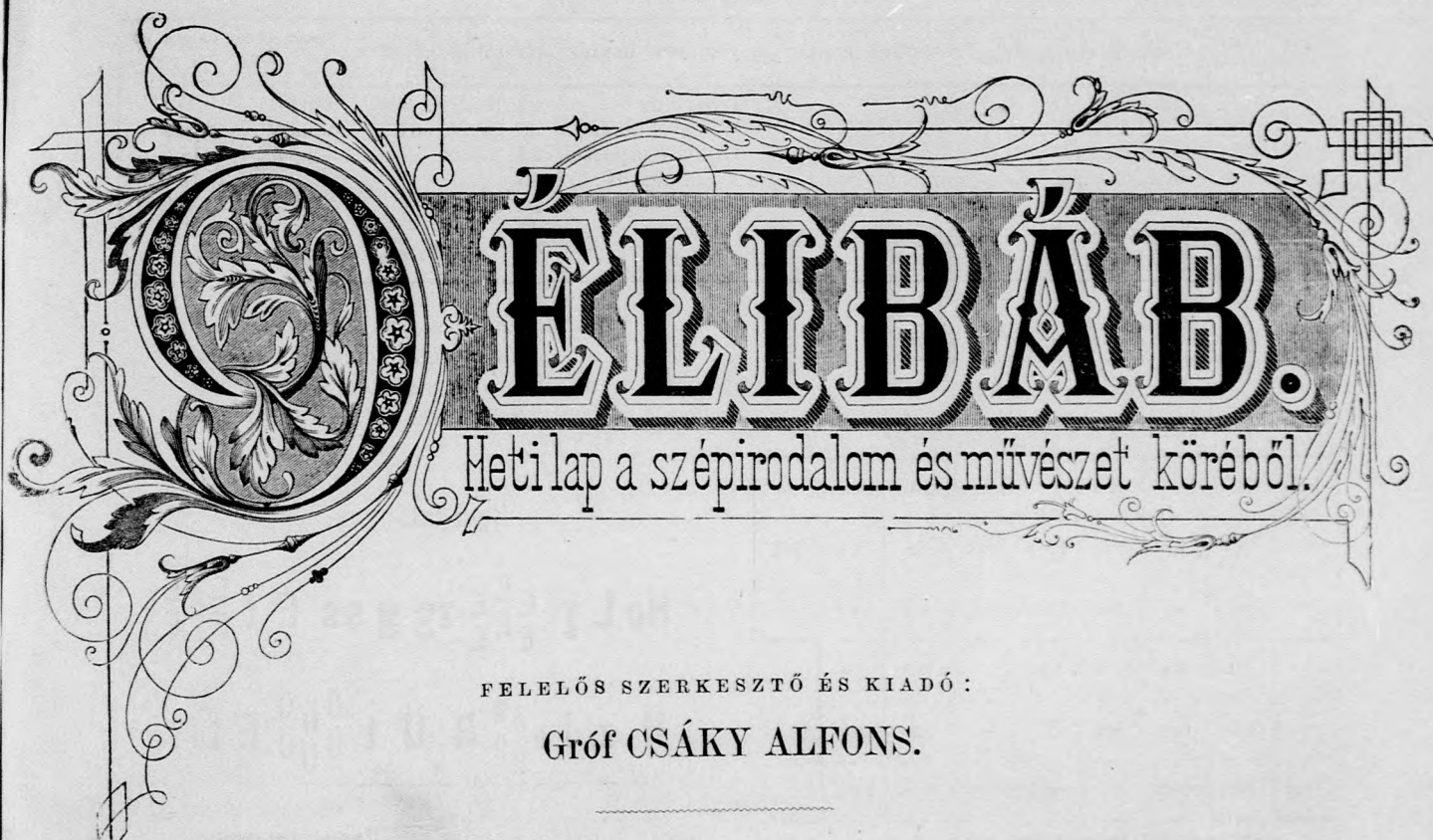
A ZSIDÓNŐ.

Nagy opera 5 felvonásban.

TARTALOM: 1. A „Debreczeni irodalmi és művé-szeti kör alapszabály-tervezete.“ — 2. Egy levélre. (költ.) Vay Sarolta. — 3. A pinczelakás. (beszély.) Vártesi Arnold. — 4. A szépről és fonségesről. K. Zs. — 5. Hervadás van. (költ.) Gróf Csáky Alfons. — 6. Csehó Pista. Csi-kós Márton. — 7. Az álom után. Wühl Jákó. — 8. Hamis játék. Hackländer. ford. Aradi József. — 9. Tárca Leve-lek egy szép lányhoz. — 10. Debreczeni színház. (W. G.) 11. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Szőrejt-vény. Betűtalányok. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGI JÁNOS.



FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt.
Negyed évre	1 frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
19 Szomb.	Alkantari Péter	Ágnes	7 Sergius	22 Has. S. Ber.	6 24 5	4 10 59	1 57	
20 Vasár.	F 19 Vendel pász.	F 18 Vendel	8 A 18 Pelagia	23 Simhatora	6 26 5	2 regg	2 25	
21 Hétfő	Orsolya szüz	Vidor	9 Jakab apostol	24 Abiás	6 28 5	0 0	18 2 48	
22 Kedd	Mór püsp., Kord.	Mór	10 Eulampus	25	6 30 4	59 1	40 3 8	
23 Szerda	Kapisztrán János	Kapisztr. János	11 Fülöp apostol	26 Abirám	6 31 4	57 3	3 3 28	
24 Csütör.	Ráfael főangy.	Ráfael	12 Probus	27	6 33 4	55 4	27 3 49	
25 Péntek.	Krispin	Krizsán	13 Karpus	28 Absolon	6 35 4	53 5	55 4 9	

SAKKTALÁNY.

Sólyom Gizellától.

(Lóugrás szerént megfejtendő.)

bús	Mi	o				köny	ta	be
gyok	y	ül	ru,	lyan	rol	ir	ko	lék
ért	az	sá	Sa	Gróf	al	em	vé	ta
	va	Va		mo		nyán?	ró	
	padt,	czo	ért	tő.	si	szo	gróf	
	Mi	mély		gyok		fons	nak	
ha	mon	vány	ru,	de	kesz	Csá	ért	Al
Mint	bo	kér	a	hold	va	zik,	szer	nap
*Azt	lo	a				a	ky	mi

SZÁMREJTVÉNY.

Gyöngyikétől.

- 24, 4. Völgyben, nefelejtsek közt folydogál.
 25, 3, 12, 22, 17. Ilyen a szivtelenség s a halál.
 2, 8, 7. Vizben lakik, régi dolog már az!
 16, 14. Nyáron árnyas, télen pedig száraz.
 20, 10, 17, 16, 4. Ott lenn a porban észre sem veszed,
 Ha zümmögve repül, se szereted.
 5, 6, 2, 1, 3. Nem önként „vette föl“ a „tudós macskája,
 Ráírják valaha ezt az én fejfámra.
 9, 13, 11, 10, 5, 12. Sok minden kitelik tőle,
 Azért jobb, ha futsz előle;
 Mert a baja ragadós nagyon,
 Bár maga csak nevet a bajon.
 21, 22, 18, 22, 14. Ilyen az a csalódott szív,
 Mely már utolsó harczot viv,
 Ha elhagyott, szegény árva:
 Halál lesz az orvossága.
 15, 19, 23, 6, 18. A kinek van egy hű csillaga,
 Élete nem lesz ilyen soha.

1-25. Szerencsés, aki ezt megérti,
 És úgy tesz, hogy igaz legyen,
 Lépteit vidámság kíséri
 S áldott az egész életen!

Betű-talányok.

HÖ L T' E E E Z S Y S S É t E E E
 H z i o o R Ö t ö ö ö E t!!

A Z S J L m S ö T t V y M.

M A R I N I

van van van
 van van van

19, 19

$\frac{S}{1}$

ls ls

Sza ii

Megfejtési határidő okt. 25-ke.

A „Délibáb“ 40-ik számában közölt sakkatalány értelménye a következő:

Ugyan komán! de nézze kend,
 Látott-e már ilyen csodát?
 Három fiam bogárszemű;
 Ezé kék mint a lenvirág.
 Kedves komám! az a polyák,
 Tán szőke volt amint tudom;
 Ki itt tavaly kvártélyozott,
 Tán azt csodálta meg hugom?...

A számrejtvény pedig „Tündérálom.“ Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg :

A debreczeni ref. tanítóképezde olvasóköre nevében : Duró János ; Győry Zsuzsika, Nemes Ilonka, az első éves papnövendékek Ungvárt, Friedland Berta, Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Kőrösy Katalin, Herczeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike, Nánássy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine, Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Piroska, Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi Gyula, Málon Berta, Mikita Elek, K. I. Wéber Gyula, Sárközi Ida, Kaizler Katalin, Guszman Robert.

A szerkesztő üzenetei.

B. R. M. Budapest. „A kis herceg“ a jövő számban fog jönni. Magánlevelet küldök a kérdéses ügyben.

E. I. L. Aradon. Köszönet, legközelebb.

G. A. Helyben. Alkalmilag.

J. Dávid. „Az ellenálhatatlan,“ nem fog kimaradni, besoroztuk.

P. László. Zürich. Kivánsága szerint elintéztük.

Cs. M. Budapest. Mint látja, hozzuk.

G. R. Helyben. Küldeményét felhasználjuk, kérünk többet is küldeni.

G. L. Kassán. E számmal elküldtük, nem értjük hogyan tévedhetett el.

K. F. Kolozsvárt. Reményem oddig megkapta, mi is várjuk az ígértet.

K. Árpád. Budapest. Intézkedtünk, hogy minden rendben legyen.

Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogyatékán vagyunk, fölkérjük azon t. munkatársakat és munkatársnőket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni sziveskedjenek.

V e g y e s.

— **Napoleon egyik iskolai bizonyítványa.** Egy régi munkában következő följegyzést találánk Korkalis urtól, a francia kadet-iskola felügyelőjétől, melyet a fiatal Bonapartéról mondott s melynek következtében 1784 év október 17-én a párisi hadiskolába fel is véteztett: „Bonaparte ur született 1769 auguszt 15-én, 4 láb 10 hüvely magasságu. Jó természetű, rendkívüli egészségű, engedelmes (sommis), becsületes s hálás jó viseletű, nagy szorgalmu a menyiségtanban, a történetet és földrajzot is meglehetősen ismeri. Nagyon gyöngye a szép-művészetekben s latin nyelvben. Kitünő tengerész válik belőle.

— **A farkas és kecske.** Arlon mellett levő Stokcem községében furcsán fogta el a kecske a farkast. Éjjel betört egy farkas az istállóba, hol a kecske le volt

kötve egy czölöphöz. Meglátva a farkast ijedségében rángatá a vékony kötelet s mikor a vadállat mindinkább feléje közeledett, annyira fokozódott kétségbeesett féltelme, hogy kirántotta a czölöpöt s átugrotta a farkast. Nagy ugrásában magával rántotta a kötelet is, melylyel az ajtó bekötve volt, de csakis kiugorhatott, mert a szarvára akadt kötél nem engedte, hogy megszökjék. Ugrásával becsapta az ajtót s a vadállat egyszerre fogságban találta magát. Reggel meglepetve látták a háziak a megszabadult kecskét, s még jobban meglepve a farkast, mely fogát vicsorgatta, s csakhamar örömrivalgás között halálra ítéltetett.

— **Nemzeti jellemek.** A vallásban a német kételkedő, az angol ájtatos, a francia heves, az olasz szertartásos, a spanyol tulzó. — A szótartásban a német hü, az angol biztos, a francia változékony, az olasz ravasz, a spanyol csaló. — A tanácsadásban a német lassu, az angol elhatározott, a francia gyors, az olasz nehézkés, a spanyol óvatos. — A szerelmet a német nem érti, az angol majd szerelmes majd nem, azaz csapodár ; a francia mindig szerelmes, az olasz leginkább tudja és érzi, hogy mi a szerelem, a spanyol hü szerető. — Az alkatot tekintve : a német magas, az angol jól meg van teremve, a francia csinos, az olasz közép-nagyságu, a spanyol nyulánk. — A ruházat a németnél egyszerű, az angolnál értékes, a francziánál változó, az olasznál hanyag, a spanyolnál erkölcsös. — Modorára a német boho, az angol nyers, a francia könnyed, az olasz sima, a spanyol kevély. — A titoktartást illetőleg a német elfelejti a mit hallott, az angol eltitkolja azt, a mit kikellene nyilatkoztatnia és kinyilatkoztatja azt a mit el kellene titkolnia, a francia mindent kifecseg, az olasz egy szót sem ad tovább, a spanyol nagyon titoktartó. — Az önösséget illetőleg a német nem dicsekvő, az angol mindenkit megvet, a francia mindenkit dicsér, az olasz mindent becsmérel, a spanyol e tekintetben közönyös. — Az evés és ivásban : a német többet iszik, mint eszik, az angol a húsfélét imádja, a francia a csemegéket, az olasz mértékletes, a spanyol követelő. — A védelem és jótéteményezésben : a német nem cselekszik sem jót, sem rosszat, az angol ok nélkül teszi mind a kettőt, a francia e tekintetben az illem szabályaihoz tartja magát, az olasz kész a jótéteményre, de bosszúálló, a spanyol mindezekben közönyös. — A beszédet és írást tekintve : a német rosszul beszél, de jól ír, az angol rosszul beszél, jól ír, a francia jól beszél jól ír, az olasz jól beszél, sokat és jól ír, a spanyol keveset beszél, de jól. — Az egyéni viseletet tekintve, a német botorul viseli magát ; az angol viseletében majd az okos majd a bolondhoz hasonlít ; a francia szeles, az olasz heves és némely tetteiben az örültekhez hasonlít ; a spanyol ez utóbbinak ellenkezője. — A német törvények közönyösek ; az angolnak rossz törvénye van : de helyesen követi, a francziának jó törvénye van, de hibásan követi ; az olaszok és spanyolok jó törvényekkel bírnak de az elsők elhanyagolják, az utóbbiak pedig nagy szigorral szokták alkalmazni. — A szolgák társak a németeknél ; rabok az angoloknál ; urak a francziáknál ;

Olaszországban félni kell tőlük; Spanyolországban alárendeltek. — A mi a betegséget illeti; a németeknek leggyakrabban holmi bogárkakkal van bajuk; az angoloknak sok gondot szerez a tyukszem; a francziáknak a himlő; az olaszoknak a pestis; a spanyoloknak a forró láz. — A nők gazdasszonyok Németországban; királynők az angoloknál; urnők a francziáknál; foglyok Olaszországban, és rabszolgák a spanyoloknál. — A vitézséget illetőleg, a német medvéhez, az angol az oroszlánhoz, a francia a sashoz, az olasz a rókához, a spanyol pedig az elefánthoz hasonlít.

— **K. Gróf épített.** Lemegy megnézni, menyire haladt előre a munka. Az egyik kőműves politizálni kezd a gróffal és az türelmesen végig hallgatja minden nézetét és véleményét. A diskursus végével a kőműves megszorítja a gróf kezét és azt mondja:

— Tudom én azt gróf ur, hogy önök közt is akad becsületes ember!

— **Iparlovagi fogás.** — Egy arany műves gazdagon felszerelt boltjába belép egy idegen, s egy értékes drágakövekkel gazdagon kirakott melltűt vászolt ki, s midőn annak ára fölött megalkudott, sajnálatát fejezte ki, hogy az ékszer nem viheti mindjárt magával haza, miután oly nagy összeg pénzzel nem látta el magát, mindazonáltal hozzátette, hogy az átelleni árust elhozza magával jótállónak, ha ezzel megelégszik az ékszerész.

Az aranyműves minden huzakodás nélkül belégyezett a feltételbe, mire az idegen arra kérte őt, hogy csak néhány pillanatig álljon boltja ajtaja elé, hogy szomszédja jótálló szavát hallhassa.

A vevő tüstint átment a vis-a-vishoz, s ez néhány perc múlva ajtajából átkiáltott az arany műveshez:

— Jól van, jól van!

Az idegen ekkor ismét visszajött a boltba, átvette a gyémántos melltűt, s még az eladó kért tőle bocsánatot azért, hogy becsületességében nem bizott eléggé.

Midőn az idegen hosszabb ideig nem jelentkezett, az ékszerész átment szomszédjához, s tudakozódott, hogy ki azon ur, a kiért minap jótállt?

— Én? — kérde a szomszéd, — én nem álltam senkiért sem jót!

— Emlékezzék csak vissza, — viszonzá az arany műves, — midőn azt kiáltotta át hozzám, hogy jól van jól!

— Erre már emlékszem, — veté közbe ez, — az idegen egy tizforintos bankjegyet mutatott fel nekem azon megjegyzéssel, hogy ön azt hamisnak tartja. S miután jónak találtam a bankjegyet, azért kiáltottam, hogy jól van, jól! én elfogadom bármikor is!

— Hah a gazember! — sóhajtott az ékszerész értékes gyémánttűjére gondolva vissza.

— **Abdul Medsid** szultán első kadineje vagyis törvényes felesége f. é. szept 30-án halt meg az erenkei császári palotában. A most uralkodó szultán parancsára az elhunytat rangját megillető tisztelettel és fényvel temették el. Palota rabszolgánok fűrösztötték meg a hullát márvány-kádban, azután fehér halotti ruhába

öltöztették s egy értékes sálba takarták, melyet az elhunyt még férjétől kapott. Eunuhok vitték a koporsót Selim szultán mecsetébe, hol a gyászisteni tisztelet tartatott. A koporsó mögött számos ulema ment, kik folyton koranverseket énekeltek. Időnkint nagy lelkesedésük jelül tapsoltak. Az ulemák mögött haladtak a miniszterek, tábornokok és egyéb főméltóságok. A mecsetben a koporsó a szószék mellé állították s az ulemák elkezdtek énekelni. Innen a menet Abdul Medsid mauzoleumába indult, hol a koporsó a sirboltban elhelyeztetett. A temetés után az ulemák az elhunyt kioszkjában a szultán költségén megvendégeltettek.

— **A Vezuv** újabb kitöréséről igen érdekes adatokat közöl a római Fanfulla, melynek egyik munkatársa, a Vezuv-észlelde igazgatójának kíséretében, felment a kráter közelébe. A hegy megmászása a legnagyobb nehézségek között történt; s a két férfi fojtó kengőzők között jutott a kráterig. Az 1872-ben képződött óriási kráterben valóságos tüztengert láttak; e mellett emelkedik a Vezuv új csúcsa, melyből két nyíláson dörgő moraj közepette füst és gőz emelkedik. A füst és gőz között tüzes nyelvekként nyulik fel s lövel magasra az égő láva, bevilágítva az egész láthatárt. A Vezuv aljára esik e rémületes tüzes eső, hol tüzpatakokat képezve folyik tovább a már megszáradt lávarétegen. A régi kráter majdnem teljesen csendes, s csak egy nagy nyíláson folyik ki a láva. Nem sokára a kráter színig meg fog telni lávával, mely ekkor el fogja borítani a Vezuv alján művelés alatt álló földeket. A tudósító néhány óráig maradt a kráter közelében s csodálta a természet e felséges színjátékát. Lefelé már az új lávarétegen mentek, mely igen gyorsan megszilárdult.

— **Gallmeyer-adoma.** A hírneves színésznőről számtalan pikáns adoma kering. Egyik hamburgi újságban olvasunk ismét egyet. A „Fesche Pepi“ legközelebbi brünni vendégszereplésekor történt. — Az Ihr Korporalt próbálták s a második felvonásban egyik formás színésznek, szerepénél fogva, megkellett csókolnia a vendégművésznőt. A tartózkodó színész csókja azonban nagyon szerény volt. — „Ez nem ér semmit, — így szól Gallmeyer, — jobban csókoljon.“ A színész örömet engedelmeskedett, de még mindig hatástalanul. „Élénkebben, tüzesebben!“ unszoló a művésznő. És a személyzet általános derűtsége mellett tovább folyt a csók-próba, míg végre a művésznő megelégedését kifejezhette. „No hallja — mondá most a jó kedvű művésznő, — nem hittem volna, hogy nekem azért kellett Brünbe jönnöm vendégszerepelnit, hogy önt csókolni megtanítsam.“

Kiadói üzenet.

— **Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy az elmúlt és a f. évnegyedre vonatkozó előfizetési pénzeket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni sziveskedjenek.**